

Anke Kranendonk

Kapitein Kees

*Met illustraties van
Annemarie van Haeringen*

LEMNISCAAT

Wat is er leuker dan de wereld verkennen in je eigen bootje? De wereld verkennen in je eigen bootje met je liefste vrienden natuurlijk!

Een origineel verhaal over de drie vrienden uit:

Liever een hond

Inhoudsopgave:

Over het boek [4](#)

Over de auteur [5](#)

Thema's, vakken, doelgroep, tijdsinvestering, uitvoering [6](#)

Introductie [7](#)

Uitvoering [8](#)

Lessuggestie 1: leesvragen [9](#)

Lessuggestie 2 : leesvragen [9](#)

Lessuggestie 3: een tekening maken [10](#)

Lessuggestie 4: Help, de meester is een heks! [11](#)

Lessuggestie 5: Wat vind jij leuk? [12](#)

Lessuggestie 6: Huisdieren [12](#)

Lessuggestie 7: Boekenlegger [16](#)

Lessuggestie 8: Woordzoeker [20](#)

Lessuggestie 9: een bootje maken [20](#)

lessuggestie 10: een kijkdoos van het weiland [27](#)

Lessuggestie 11: Een kwartetspel voor jong en oud [31](#)

Lessuggestie 12: Ijs [33](#)

Lessuggestie 13: Een leesverslag maken [34](#)

Afronding [34](#)

Bijlagen [35](#)

Over het boek:

Kees heeft voor zijn zwemdiploma een bootje gekregen, met een elektrisch motortje eraan. Op een mooie dag stapt hij met Bas – de hond van de buurvrouw – en zijn cavia Hector het bootje in om een tochtje te maken. Liefhebbers zullen de drie vrienden herkennen uit *Liever een hond*.

Het gaat zo lekker dat Kees besluit om de grote rivier over te steken en een kijkje te nemen aan de andere kant. Daar raakt hij niet alleen betoverd door het meisje met de mooiste haren van de wereld, hij ontmoet er ook mevrouw Kooistra, een oude dame die een beetje in de war is, maar best een ijsje lust. Dus laadt Kees ook haar in de boot. Wat hij niet weet, is dat inmiddels iedereen op zoek is, naar hem én naar mevrouw Kooistra.

Over de auteur:

Anke Kranendonk werd in 1959 in Baarn geboren. Na de middelbare school verhuisde ze naar Amsterdam en meldde zich aan bij de Sportacademie. 'Ik moest de hele dag rondjes rennen op het atletiekveld,' vertelt ze. 'Binnen twee maanden zat ik al in het gips.' Omdat ze niet precies wist wat ze toen wilde gaan doen, besloot ze naar de Pedagogische Academie te gaan om er al lerende achter te komen wat ze echt wilde. Anke vond het leuk om kinderen voor te lezen, met hen te zingen en koekjes te bakken, maar elke dag rekenen vond ze niets – daarin kon ze haar fantasie niet kwijt. Anke Kranendonk schrijft haar boeken thuis en soms gaat ze een paar dagen naar het klooster. Daar is het rustig en stil en hoeft ze niet te denken aan koken, boodschappen doen en kinderen naar school brengen.

Thuis leest ze over wat ze in het klooster geschreven heeft, werkt het bij en bedenkt hoe het verder moet. Het verzinnen van nieuwe stukken doet ze tijdens het hardlopen of het afwassen – zo werkt ze met haar handen en hoofd tegelijk. In haar verhalen beschrijft Anke Kranendonk op een heel herkenbare manier hoe kinderen denken en voelen. Hoewel ze niet terugschrikt voor zware onderwerpen, is de toon van haar verhalen luchtig. De boeken zetten de lezer aan tot nadenken, maar tegelijkertijd is de stijl humoristisch.

www.lemniscaat.nl

Thema's:

dieren, familie, varen, verdwalen, verliefd, vriendschap

Lessuggesties bij de vakken:

taal, handenarbeid, tekenen,
aardrijkskunde/wereldoriëntatie

Doelgroep: *Kapitein Kees* is geschikt voor 6+ (voorlezen) en 8+ (zelfstandig lezen).
Onderstaande opdrachten zijn bedoeld voor leerlingen vanaf groep 5 van het PO.

Tijdsinvestering: Afhankelijk van de gekozen opdrachten variërend van tien minuten tot meer dan een uur.

Uitvoering: Klassikale of individuele start, vervolginvulling zowel individueel als in groepjes mogelijk.

-

Introductie

Voer een gesprek met de klas over wat de leerlingen graag doen op een mooie zomerdag. Wie blijft er binnen zitten? Wie gaat er dan graag naar buiten? Waar gaan ze dan heen? Gaan ze alleen of met anderen? Wie van de leerlingen neemt dan haar huisdier(en) mee?

Laat daarna de voorkant van het boek zien en vertel over Kees die samen met Bas de hond en Hector de cavia op een mooie zomerdag lekker gaat varen.

Lees daarna de tekst op de achterflap voor. Laat de leerlingen daarna een tekening maken van 'het mooiste meisje van de wereld', en/of van mevrouw Kooistra met een ijsje. Hang de tekeningen op.

Als alternatief kunt u hoofdstuk 1 voorlezen en de volgende vragen met de leerlingen bespreken.

1. Wat heeft Kees gekregen voor zijn zwemdiploma? Heb jij je zwemdiploma al? Heb jij toen ook een cadeautje gekregen? Wat dan?
2. Hoe probeert Kees het goed te maken met het meisje dat Bas haar boterhammen heeft opgegeten? Wat vind jij lekker broodbeleg?
3. Kees weet niet wat 'behouden vaart' betekent. Kun jij het hem uitleggen?

Uitvoering:

Maak een keuze uit de onderstaande lessuggesties en leid deze in bij de leerlingen.

De moeilijkheidsgraad van de lessuggesties wordt aangeduid met de volgende symbolen:

eenvoudig

gemiddeld

moeilijk

Suggestie 1: Leesvragen 1

Lees hoofdstuk 12 en beantwoord de volgende vragen.

1. Waarom kan Kees niet meer praten als hij het meisje ziet? Wat gebeurt er nog meer met Kees?
2. Kees' cavia, Hector, maakt een grappig geluidje. Waarom doet hij dat?
3. Wat voor geluiden maken mensen als ze zich fijn voelen?

Suggestie 2: Leesvragen 2

Lees hoofdstuk 16 en beantwoord de volgende vragen.

1. Waaraan kan Kees merken dat de mevrouw al heel oud is?
2. Kees durft eigenlijk niet zo goed terug te gaan om de oude mevrouw te helpen, maar toch doet hij dat. Waarom?
3. Kees is een beetje bang. Welke woorden gebruikt de schrijfster om dat duidelijk te maken? Lees bladzijde 104 maar eens extra goed. Wat is er opvallend aan de antwoorden die de oude mevrouw geeft?

Suggestie 3: Tekening maken

Kees ontmoet twee jonge mensen die er heel bijzonder uitzien.

'Lekkere hond,' zegt de grote jongen naast haar. Hij heeft paarse haren die recht overeind staan en in zijn oren zitten grote gaten. Gaten met een ring erin. Kees vindt het een eng gezicht, misschien is het ook een enge jongen. Het meisje giechelt. Nu ziet Kees het goed, ze is nog geen mevrouw, ze is een groot meisje met een gestreepte maillot aan en half weggeschoren haren. Ook wel een beetje eng, maar ze is toch aardig.' (blz. 9)

Opdracht:

Maak een tekening van deze jonge mensen die samen op een bankje zitten.

Suggestie 4: Help, de meester is een heks!

Kees komt een deftige mevrouw tegen die altijd een zonnebril op heeft. Ze heeft ook een lelijk klein hondje. Hij vindt haar een beetje eng en denkt dat ze een heks is. Later ontmoet hij een zuster uit het bejaardentehuis, zij doet heel naar tegen Kees en hij vindt haar ook maar een heks.

Opdracht:

Schrijf een verhaaltje van ongeveer 150 woorden wat er zou gebeuren als jouw juf of meester in een heks veranderde. Zouden ze een goede heks of een boze heks zijn? Hoe zouden ze er dan uitzien? Wat voor kleren zouden ze aanhebben? Hoe zouden ze ruiken? Hoe zou hun stem klinken? Wat zouden ze anders doen dan anders in de klas? Schrijf achter elke regel hoeveel woorden je hebt gebruikt, dan kun je ze aan het eind gemakkelijk optellen.

Suggestie 5: Wat vind jij leuk?

Kees ontmoet Septimia en hij vindt haar meteen heel erg leuk en hij wil haar zelfs wel een kusje geven, maar dat durft hij nog niet zo goed.

Opdracht:

Wie of wat vind jij erg leuk? In de bijlage staat een vel met 45 vormpjes. Vul in elk vormpje iets in wat (of wie) jij heel erg leuk vindt. Kleur daarna de vormpjes in.

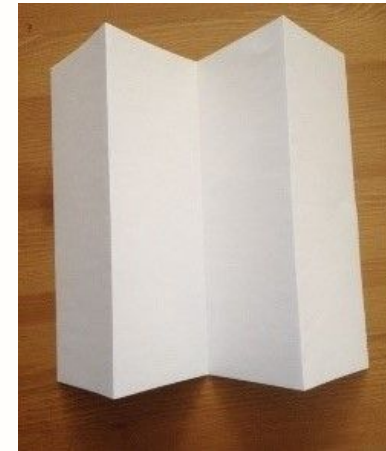
Suggestie 6: Huisdieren

Kees moet oppassen op Bas, de hond van de buren. Zelf heeft hij een cavia. Honden en cavia's zijn huisdieren, maar er zijn meer soorten huisdieren, zoals katten, parkieten, hamsters, goudvissen en nog veel meer.

Opdracht:

Maak een leporello boekje over huisdieren.

Een leporello is een boekje dat in een zigzag vorm is gevouwen. Het lijkt een beetje op een accordeon.

Stap 1: Neem een vel papier en vouw dat door de helft. Vouw het papier weer open en draai het om.

Stap 2: Vouw nu de bovenkant tot aan de vouw die je in stap 1 hebt gemaakt. Vouw ook de onderkant tot aan de vouw die je in stap 1 hebt gemaakt. Vouw alles nu weer open. Je hebt nu een zigzagboekje.

Stap 3: Vouw het boekje weer dicht, zodat je maar een smalle strook hebt. Deze strook moet aan de rechterkant een vouw hebben. Is dat niet zo? Draai het boekje dan om zodat de bovenkant aan de onderkant ligt. De strook die nu bovenop ligt is de voorkant. Hier schrijf je op waar je leparello boekje over gaat: huisdieren.

Stap 4: Versier de voorkant met tekeningen, stickers of plaatjes uit folders of tijdschriften.

Stap 5: Open het boekje. De strook naast de voorkant ga je vullen met plaatjes en weetjes over een huisdier. Bijvoorbeeld de cavia.

Stap 6: Vul nu de volgende strook met plaatjes en weetjes over een ander huisdier.

Stap 7: Herhaal stap 6 net zolang tot het hele boekje gevuld is. Tip: vergeet de achterkant niet.

Voor de docent:

Op [deze pagina](#) kunt u meer informatie vinden over wat een leporello is en hoe je die maakt.

Suggestie 7: Boekenlegger

Een boek als *Kapitein Kees* heb je niet zomaar in een keer uit, het is dus handig dat je weet waar je gebleven bent in het boek. Hiervoor kun je een boekenlegger maken.

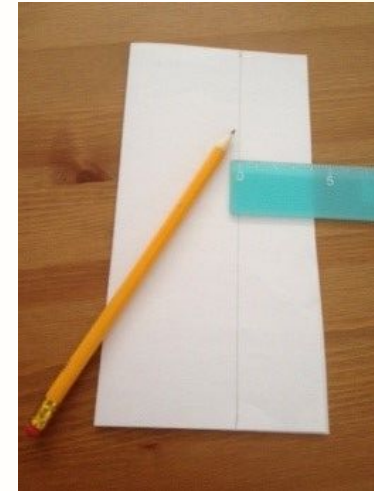
Zoals je weet is Kees op avontuur met de hond van de burens, dus de boekenlegger die we gaan maken is in de vorm van een hond.

Hiervoor heb je nodig:

- Een vel wit papier
- Een klein velletje bruin papier
- Een schaar
- Een liniaal
- Lijm
- Een zwarte stif
- Een potlood

- o Pak het vel wit papier en vouw het dubbel.
- o Pak de liniaal en meet 4 centimeter vanaf de buitenkant. Zet daar een klein streepje. Doe dit op drie plaatsen: eentje boven, eentje in het midden en eentje onderaan. Je hebt nu drie streepjes. Verbind die streepjes in een rechte lijn.
- o Knip netjes langs de lijn. Je hebt nu twee gelijke stroken van 4 centimeter breed.

- o Leg een van de twee stroken aan de kant, die heb je pas later weer nodig.
- o Pak de andere strook en teken met je potlood een boog aan de bovenkant van de strook.
- o Knip voorzichtig langs de bovenkant van de boog. Je strook heeft nu een ronde bovenkant.

o Pak nu het bruine papier en knip daaruit twee pootjes, twee oren en een vlek voor rond de hond zijn oog.

o Plak de vlek iets aan de rechter bovenkant van het strookje.

o Plak de oren bovenaan aan de achterkant van het strookje. Zorg ervoor dat ze aan de voorkant wel te zien zijn.

o Teken nu de oogjes, de neus en de mond van de hond op het strookje.

o Plak de pootjes naast elkaar met een beetje ruimte ertussen.

- o Knip dan het strookje doormidden, net onder de pootjes.
- o Knip dan voorzichtig al het witte papier om de pootjes vandaan.
- o Draai het hondje om en doe lijm op hoofdje, maar NIET op de pootjes!
- o Pak het tweede strookje papier en plak het hoofdje

o Knip de bovenkant bij, zodat het hondje een rond hoofd heeft.

o Je boekenlegger is nu klaar!

De pootjes van het hondje kun je over de bovenkant van een bladzijde leggen. Zo weet je precies waar je gebleven bent.

Voor de docent:

In [deze video](#) wordt uitgelegd hoe je deze boekenlegger maakt. Let op: het filmpje is in het Engels gesproken,

Suggestie 8: Woordzoeker

Hieronder staat een woordzoeker waarin 16 woorden verstopt zitten die allemaal iets met boten en varen te maken hebben. Als je alle woorden hebt weggestreept, blijven er nog een aantal letters over. Als je die letters achter elkaar zet, lees je een uitdrukking die met varen te maken heeft.

B T E K A J U I T D
G S B A K B O O R D
M A S T D H O O U K
D V T N G E O B A A
E D A S E B K N R P
Z N N R R I K V O I
E A A U E E E A E T
I L U R R N V O R E
L T T M I U R O R I
S K I E L H A L E N

ANKER
BAKBOORD
BOEG
DEK
KAJUIT
KAPITEIN
KIELHALEN
LANDVAST
MAST
OVERSTAG
ROEIEN
ROER
RUIM
STUURBOORD
VAREN
ZEIL

Welke uitdrukking houd je over?

Suggestie 9: Een bootje maken

Kees heeft een klein bootje. Hij vaart ermee op de grote rivier en als hij grote boten tegenkomt dan wiebelt het bootje gevaarlijk heen en weer. Gelukkig kiept zijn boot nooit om en valt hij niet in het water.

Opdracht:

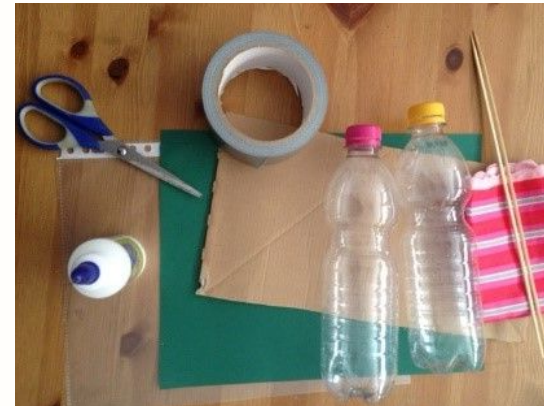
Vul een opblaasbadje of een waterbak: je gaat een bootrace houden met je klasgenoten. Daarvoor moet je zelf een drijvend zeilbootje maken. Je mag zelf weten hoe je het bootje maakt, maar het moet kunnen blijven drijven en het moet een zeil hebben zodat het door de wind vooruit gestuwd kan worden.

Als iedereen klaar is met bouwen nemen jullie de bootjes mee naar het gevulde opblaasbadje en kan de race beginnen. Zet een parcours uit van de ene kant van het badje naar de andere zodat je zeker weet dat de bootjes dezelfde afstand afleggen (doe het eventueel om de beurt en neem de tijd op). Laat de bootjes te water. Wiens bootje het eerst over de finish is, heeft gewonnen.

Hoe maak je een bootje?

Benodigdheden:

- Twee lege plastic flesjes met dop
- Een stuk stevig karton (ongeveer 15 centimeter breed en 30 centimeter lang)
- Twee lange saté prikkers
- Twee stukken stof van ongeveer 15 centimeter breed en 30 centimeter lang. Je kunt ook een oude katoenen zakdoek gebruiken.
- Lijm
- Schaar
- Gekleurd papier, viltstiften, stickers en/of plaatjes
- Stevig plakband
- Een plastic insteekhoes
- Een volwassene die je af en toe om hulp kunt vragen

Het dek:

Stap 1. Knip het karton in de vorm van een dek.

Stap 2. Beplak een kant van het karton met gekleurd papier. Je kunt ook verf of stiften gebruiken om het karton een mooie kleur te geven. Je kunt hem ook beplakken met stickers of plaatjes.

Stap 3. Schuif het karton in de insteekhoes. Zorg ervoor dat er geen stuk uitsteekt.

Stap 4. Vouw het plastic zo dat het netjes om het karton heen past. Plak het aan vast met stevig plakband. Draai het dek om. De nette kant ligt nu boven.

Stap 5. Nu ga je gaatjes maken waar de masten komen. Teken met potlood een rechte streep over de brede kant van het dek. Meet ongeveer 1,5-2 centimeter van beide zijkanten en zet daar een dikke stip. Maak gaatjes op de plek van de stippen. Vraag een volwassene om je hiermee te helpen.

Stap 6. Doe stap 5 nog een keer, maar dan 5 centimeter achter de eerste gaatjes. Vraag ook hier weer een volwassene om je te helpen.

Stap 7. Meet de afstand tussen de twee gaatjes. Dit heb je nodig als je de zeilen gaat maken.

De zeilen

Stap 8. Vouw de stukken stof op als een harmonica.

Stap 9. Zet een stip in het midden van de linkerkant. Leg je liniaal op de stip en meet nu dezelfde afstand als je in stap 7 hebt gemeten. Zet daar ook een stip.

Stap 10. Maak op de plek van de stippen een gaatje door alle lagen van de stof heen. Vraag een volwassene om je hiermee te helpen.

Stap 11. Pak een saté prikker en rijg een kant van de stof eraan vast. Pak dan de andere saté prikker en rijg de andere kant van de stof eraan vast. Je hebt nu een mast klaar.

Let op: misschien zijn de satéprikkers te lang; vraag een volwassene om er een stuk af te knippen.

Stap 12. Herhaal stap 8 tot en met 11 voor de tweede mast.

Stap 13. Prik de masten door de gaten die je hebt gemaakt in het dek.

De boot

Stap 14. Leg de twee lege flesjes (met de dop erop) naast elkaar en plak ze aan elkaar vast met stevig plakband.

Stap 15. Maak 4 rolletjes van het stevige plakband, zodat het plakkerige gedeelte aan de buitenkant zit. (Vraag een volwassene om het een keer voor te doen.) Plak twee rolletjes aan de kant van de doppen en twee aan de achterkant van de flesjes.

Stap 16. Plak het dek vast op de flesjes.

Je boot is nu af! Je kunt nu een race gaan houden. Wie heeft de snelste boot?

Voor de docent:

Op [deze site](#) van Het Klokhuis en ook op [deze site](#) staan andere verschillende manieren om een bootje te bouwen.

Suggestie 10: Een kijkdoos van het weiland

Bas ontsnapt en rent zo het weiland in! De koeien en de schapen schrikken heel erg van Bas en de boer is erg boos.

Opdracht:

Maak een kijkdoos van het weiland naast de rivier, met Kees en zijn bootje, hond Bas, de schapen, de koeien, de boer, en alles wat je nog meer in een weiland vindt.

Benodigdheden:

- Een doos
- Gekleurd papier
- Schaar
- Lijm
- Paperclips
- Plakband
- Andere dingen om je kijkdoos mee te versieren

Stap 1. Vraag een volwassene om de flapjes en de bovenkant van de doos weg te snijden met een mesje.

Stap 2. Beplak de onderkant van de doos met groen papier. Dit is het weiland. Beplak de zijkanten met blauw papier. Dit is de lucht.

Stap 3. Knip van blauw papier een rivier en plak die over het weiland.

Stap 4. Maak bomen die je tegen de achterkant en de zijkant van de kijkdoos kunt plakken.

Stap 5. Maak figuurtjes die je in een weiland kunt vinden: schapen, koeien, een boer, een tractor, enzovoort. Je kunt de figuurtjes eerst op karton tekenen en ze daarna uitknippen. Je kunt watten gebruiken als wol voor de schapen.

Stap 6. Maak een bootje, Kees, en Bas de hond.

Stap 7. Neem een paperclip en vouw de lange kant naar buiten. Vraag een volwassene om je ermee te helpen. De paperclip staat nu in een hoek. Plak de paperclip met plakband aan de achterkant van een figuurtje vast. Nu kan die niet meer omvallen als je hem neerzet.

Stap 8. Plaats alle figuurtjes in de
kijkdoos.

Klaar!

Suggestie 11: Een kwartetspel voor jong en oud

Kees komt mevrouw Kooistra tegen. Mevrouw Kooistra is een oude dame die de weg kwijt is en een heel zielig liedje zingt. Elke vraag die Kees haar stelt antwoordt ze steevast met 'ja'. Kees vindt het maar lastig, maar hij vindt haar wel aardig.

Opdracht:

Grote mensen zijn vaak vooral serieus, maar oma's en opa's vinden het vaak wel leuk om een spelletje te spelen. Vooral kwartetten is een leuk spel om samen met je oma en opa te spelen.

Maak een kwartetspel dat leuk is voor jou, maar ook voor oma's en opa's.

Voor een kwartetspel heb je nodig:

- Stukjes stevig papier of karton van 10 centimeter lang en 7 centimeter breed.
- Gekleurde pennen of viltstiften
- Gekleurde blaadjes
- Tijdschriften of folders

Leg 4 kaartjes bij elkaar. Daarmee ga je een kwartet maken.

- Kies een onderwerp voor de kaartjes, bijvoorbeeld bloemen, dieren of voertuigen. Voor het voorbeeld gaan we werken met bloemen.
- Zoek afbeeldingen van vier verschillende bloemen. Je mag ze ook tekenen.
- Knip de plaatjes uit en plak op elk kaartje 1 bloem.
- Schrijf het onderwerp 'Bloemen' duidelijk op de kaartjes.
- Schrijf de namen van de vier bloemen op de kaartjes.
- Maak de naam van de bloem die op het kaartje staat extra duidelijk. Je kunt de naam van de bloem met een andere kleur schrijven, of er een cirkel omheen zetten.
- Je hebt nu een kwartet af. Maak nu een nieuw kwartet met een ander onderwerp.

Voor de docent:

Op [deze site](#) zijn al wat kaartjes gedrukt. U kunt die afdrukken en ze aan de leerlingen geven.

Voor de leerling die wat meer kan, is er ook een mogelijkheid om een [online kwartetspel](#) te maken.

Suggestie 12: Ijs

Aan het einde van het boek zit iedereen op het terras een ijsje te eten. Houd jij net als Kees, Septimia en mevrouw Kooistra ook zo van ijs?

Opdracht:

Doe een bolletje ijs in een schaaltje en versier het dan met allerlei lekkers zoals vers fruit, nootjes, chocolade, marshmallows, dropjes, koekjes of slagroom. Lukt het je om het gezicht van Kees te maken? Maak snel een foto voordat het ijsje smelt. Met wie ga jij je ijsje delen?

Suggestie 13: Verslag maken

Als je het hele boek *Kapitein Kees* gelezen hebt, kun je er een verslag van maken. Zo kun je later nog makkelijk terugvinden wat je gelezen hebt en wat je van het boek vond.

In de bijlage staat een leesverslagformulier om in te vullen.

Afronding

Laat de eindproducten door de leerlingen in de klas presenteren of maak er een tentoonstelling van die u bijvoorbeeld tijdens een ouderavond kunt tonen of een semipermanente plaats op uw school kunt geven.

Bijlage 1:

Suggestie 6

<http://mydailyteacup.nl/leporello-boekje-maken/>

Suggestie 7

https://www.youtube.com/watch?v=pO3UKldt2_s

Suggestie 9

<https://studio.hetklokhuis.nl/project/99/Boot-bouwen>

<https://www.moodkids.nl/diy/2014/07/18/flessenboot-maken>

Suggestie 11

<https://www.onderwijsmaakjesamen.nl/downloads/kwartetspel.pdf>

<https://puzzel.org/nl/features/kwartetspel-maken>

Antwoord suggestie 8

Als je alle woorden hebt weggestreept, blijft over: **behouden vaart.**

5) De titel van het boek is goed / niet goed gekozen omdat:

6) Hoe vind je het boek?

- leuk
 - spannend
 - grappig
 - saai
 - anders:
- droevig
 - makkelijk
 - moeilijk

7) Eén ding dat ik over het boek wil zeggen:

8) Het boek krijgt van mij:

45 Dingen die ik leuk vind

